

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์ ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-sectional analytic study) มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ของหญิงวัยเจริญพันธุ์ในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษางานวิจัยและตำราที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ไปสัมภาษณ์หญิงวัยเจริญพันธุ์ในอำเภอวิเศษไชยชาญ จังหวัดอ่างทองจำนวน 30 คน แล้วนำไปแก้ไขข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้จริง หากความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.67, 0.71 และ 0.75 ตามลำดับ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์หญิงวัยเจริญพันธุ์ในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2548 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2549 หญิงวัยเจริญพันธุ์ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 400 คน จากจำนวนที่สุ่มตัวอย่างได้ 400 คน คิดเป็น ร้อยละ 100 นำข้อมูลที่นำมาแปลงรหัส บันทึกข้อมูลและวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window version 13.0 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

จากการเก็บข้อมูลหญิงวัยเจริญพันธุ์ในอำเภอเมืองจังหวัดอ่างทองจำนวน 400 คนพบว่า ช่วงอายุที่มีจำนวนมากที่สุดคืออายุระหว่าง 36-44 ปี (ร้อยละ 39.0) อายุเฉลี่ย 32 ปี อายุต่ำสุด 15 ปี สูงสุด 44 ปี นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 95 ระดับการศึกษาสูงสุดที่พบมากที่สุดอยู่ในระดับอาชีวศึกษาปวช., ปวส., ปวท ร้อยละ 40.3 อาชีพที่พบมากที่สุดเป็นอาชีพรับจ้างร้อยละ 19.2 รายได้ครอบครัวต่อเดือนที่พบมากที่สุดคือมีรายได้ มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 30.3) ลักษณะครอบครัวที่พบมากที่สุดเป็นครอบครัวเดี่ยว (พ่อ, แม่, ลูก) ร้อยละ 50.3 โดยพบมากใกล้เคียงกับครอบครัวขยาย (พ่อ แม่ ลูก และ เครือญาติ) (ร้อยละ 49.7) สถานที่ทำงานที่พบมากอยู่ในอำเภอเมือง (ในเขตเทศบาล) ร้อยละ 82.1 แหล่งความรู้ที่ได้รับในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีที่พบมากที่สุดคือโทรทัศน์ รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ พบน้อยที่สุดคืออินเทอร์เน็ต ส่วนความรู้อื่น ๆ ที่ได้รับได้แก่ความรู้ที่ได้จากในห้องเรียน ห้องสมุด ส่วนสื่อที่ช่วยให้มีความรู้ในเรื่องการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี และสามารถปฏิบัติได้จริงที่พบมากที่สุดคือโทรทัศน์ รองลงมาคือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

1.2 ประวัติการมีเพศสัมพันธ์และการเป็นกามโรค

จากการศึกษาด้านประวัติการมีเพศสัมพันธ์และการเป็นกามโรคพบว่าหญิงวัยเจริญพันธุ์เคยมีอาการผิดปกติหรือสงสัยว่าเป็นกามโรค(ร้อยละ6.5)และสถานบริการที่ไปรับการรักษาเมื่อมีอาการผิดปกติหรือสงสัยว่าเป็นกามโรคพบมากที่สุดคือโรงพยาบาล(ร้อยละ73.1)ที่พบน้อยที่สุดคือศูนย์กามโรค(ร้อยละ3.8) สามีหรือคู่นอนของหญิงวัยเจริญพันธุ์เคยมีอาการผิดปกติหรือสงสัยว่าเป็นกามโรค(ร้อยละ 26.3) ส่วนสถานที่ทำงานของสามีหรือคู่นอนของหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่พบมากที่สุดคือในอำเภอเมือง(ในเขตเทศบาล)(ร้อยละ 70.8) ส่วนใหญ่หญิงที่มีคู่นอนแล้วสามีกลับมานอนที่บ้านทุกวัน(ร้อยละ 66.9) ส่วนใหญ่สามีหรือคู่นอนไม่มีการติดเชื้อเอชไอวี (ร้อยละ 82.3)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

จากการศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี พบว่าส่วนใหญ่หญิงวัยเจริญพันธุ์มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในระดับดี (ร้อยละ 72.5)

3. ทักษะเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

จากการศึกษาระดับทักษะเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี พบว่าส่วนใหญ่หญิงวัยเจริญพันธุ์มีทักษะเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในระดับดี (ร้อยละ 68.8)

4. พฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

จากการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่เคยมีเพศสัมพันธ์ส่วนใหญ่พบว่ามีการปฏิบัติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในระดับดี (ร้อยละ 52.8)

จากการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ส่วนใหญ่พบว่ามีการปฏิบัติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในระดับปานกลาง (ร้อยละ 60.0)

5. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

ปัจจัยส่วนบุคคล

ในหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วพบว่า อายุ สถานภาพสมรส และรายได้ครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

(p-value<0.05)

ในหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วพบว่าการศึกษาอาชีพ สถานที่ทำงาน ลักษณะครอบครัวและศาสนา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

(p-value>0.05)

ในหญิงที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์พบว่าระดับการศึกษาและอาชีพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<0.05$)

ในหญิงที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์พบว่า อายุ สถานที่ทำงาน รายได้ครอบครัว ลักษณะครอบครัวและศาสนาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ($p\text{-value}>0.05$)

ปัจจัยด้านการมีเพศสัมพันธ์ซึ่งศึกษาในหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว

การเคยมีเพศสัมพันธ์ของหญิงวัยเจริญพันธุ์ การเคยเป็นกามโรคของสามีการกลับมานอนที่บ้านของสามีมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในหญิงวัยเจริญพันธุ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<0.05$)

อาการผิดปกติหรือสงสัยว่าเป็นกามโรคของหญิงวัยเจริญพันธุ์ สถานที่ทำงานของสามี การมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่นของสามี กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในหญิงวัยเจริญพันธุ์พบว่าพบที่ไม่มีมีความสัมพันธ์กัน ($p\text{-value}>0.05$)

5.2 ในหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์ความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<0.05$)

5.3 ในหญิงที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ความรู้กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีไม่มีความสัมพันธ์กัน ($p\text{-value}>0.05$)

5.5 ในหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์ ทักษะคิดกับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<0.05$)

5.6 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะคิดกับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในหญิงที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน ($p\text{-value}>0.05$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล ความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมแล้วนำไปหาความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มหญิงวัยเจริญพันธุ์ในอำเภอเมืองจังหวัดอ่างทอง

จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มหญิงวัยเจริญพันธุ์ในอำเภอเมืองจังหวัดอ่างทองความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆที่ศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการวางแผน ปรับปรุงแก้ไขดำเนินงานสาธารณสุขให้ตรงกับปัญหา เพื่อกำหนดแนวทางและมาตรการในการแก้ไขพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มหญิงวัยเจริญพันธุ์ในอำเภอเมืองจังหวัดอ่างทองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

จากการเก็บข้อมูลหญิงวัยเจริญพันธุ์ในอำเภอเมืองจังหวัดอ่างทองจำนวน 400 คนพบว่า ช่วงอายุที่มีจำนวนมากที่สุดคืออายุระหว่าง 36-44 ปี (ร้อยละ 39.0) อายุเฉลี่ย 32 ปี จะเห็นว่าในเรื่องอายุ หญิงวัยเจริญพันธุ์ส่วนใหญ่มีอายุค่อนข้างสูง ระดับการศึกษาสูงสุดที่พบมากที่สุดอยู่ในระดับ อาชีวศึกษา ปวช., ปวส., ปวท. (ร้อยละ 40.3) อาจเป็นเพราะว่าการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เลือกรเรียนสายอาชีพเพื่อสะดวกในการหางานทำเนื่องจากมีโรงงานเพิ่มมากขึ้นทำให้สภาพสังคม เปลี่ยนไป จากเกษตรกรรมเป็นกิ่งอุตสาหกรรมซึ่งสอดคล้องกับอาชีพที่พบมากที่สุดเป็นอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 19.2 ทำให้มีความสอดคล้องกับรายได้ครอบครัวต่อเดือน ที่พบมากที่สุดคือมีรายได้ มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 30.3) ซึ่งเป็นรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนที่ค่อนข้างสูง ลักษณะ ครอบครัวที่เป็นครอบครัวเดี่ยว (พ่อ, แม่, ลูก) ร้อยละ 50.3 โดยพบมากใกล้เคียงกับครอบครัวขยาย (พ่อ แม่ ลูก และ เครือญาติ) (ร้อยละ 49.7) เนื่องจากสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปทำให้ลักษณะ ครอบครัวที่เป็นแบบสังคมชนบทที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นแบบเครือญาติเริ่มเปลี่ยนมาเป็นอยู่อาศัยแบบ ครอบครัวเดี่ยว

1.2 ประวัติการมีเพศสัมพันธ์และการเป็นโรค

จากการศึกษาประวัติการมีเพศสัมพันธ์และการเป็นกามโรคพบว่าหญิงวัยเจริญพันธุ์ เคยมีอาการผิดปกติหรือสงสัยว่าเป็นกามโรคร้อยละ 6.5 และสถานบริการที่ไปรับการรักษาเมื่อมีอาการ ผิดปกติหรือสงสัยว่าเป็นกามโรคมากที่สุดคือโรงพยาบาล (ร้อยละ 66.7) น้อยที่สุดคือศูนย์กามโรค (ร้อยละ 4.8) เนื่องจากความไม่สะดวกหรือศูนย์กามโรคอยู่ไกลและจังหวัดอ่างทองไม่มีศูนย์กามโรคต้องไป ที่จังหวัดอื่น สามี่หรือคู่นอนของหญิงวัยเจริญพันธุ์เคยมีอาการผิดปกติหรือสงสัยว่าเป็นกามโรคร้อยละ 32.2 หรือมากกว่า 25% แสดงว่าเป็นปัญหาในหญิงวัยเจริญพันธุ์ ส่วนสถานที่ทำงานของสามี่หรือคู่นอน ของหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่พบมากที่สุดคือในอำเภอเมือง (ในเขตเทศบาล) (ร้อยละ 71.8) ส่วนใหญ่หญิงที่มี คู่แล้วสามี่กลับมานอนที่บ้านทุกวัน (ร้อยละ 66.8) ส่วนใหญ่สามี่หรือคู่นอนไม่มีการติดเชื้อเอชไอวี (ร้อยละ 82.2) ที่พบว่ามีการติดเชื้อเอชไอวีมีเพียง 1 ราย อาจจะเนื่องจากไม่กล้าบอกหรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่สามารถบอกได้

2. ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

จากการศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี พบว่าส่วนใหญ่หญิงวัยเจริญพันธุ์มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในระดับดี(ร้อยละ72.5) เนื่องจากหญิงวัยเจริญพันธุ์ส่วนใหญ่มีการศึกษาค่อนข้างอยู่ในระดับดีและส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยค่อนข้างสูง รวมทั้งส่วนใหญ่เคยมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสอบถามเกี่ยวกับความรู้ทำให้เขาสามารถตอบได้ถูกต้องและเป็นสิ่งที่เขาเคยปฏิบัติอยู่แล้ว สอดคล้องกับการศึกษาของอุดมศักดิ์ มหาวิวัฒน์ ชลอิทรขาวและคนอื่นๆ(41)ที่ศึกษาความรู้ ทักษะและการปฏิบัติตน เกี่ยวกับโรคเอดส์ของประชาชนในชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยพบว่าประชาชนในชนบท มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ดี ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของธนรักษ์ ผลิพัฒน์(55)ที่ศึกษาพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีในประชากรทั่วไปในประเทศไทย พ.ศ. 2547 พบว่า ประชากรทั่วไปมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ค่อนข้างต่ำ ซึ่งน่าจะเป็นเพราะจากการศึกษานี้ได้ถามในหญิงวัยเจริญพันธุ์แต่การศึกษาของธนรักษ์ ผลิพัฒน์ถามในประชากรทั่วไปทำให้ผลการศึกษาต่างกัน

3. ทักษะเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

จากการศึกษาระดับทักษะเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี พบว่าส่วนใหญ่หญิงวัยเจริญพันธุ์มีทักษะเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในระดับดี ร้อยละ 68.8 เนื่องจากหญิงวัยเจริญพันธุ์ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับดี รวมทั้งส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ในระดับดีทำให้มีทักษะในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี สอดคล้องกับการศึกษาของ อุไรวรรณ วุฒานนท์(47) ศึกษาพฤติกรรมป้องกันการโรคเอดส์ในหญิงอาชีพพิเศษอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทักษะติดต่อโรคเอดส์และการป้องกันโรคเอดส์ในระดับปานกลางถึงดี สอดคล้องกับการศึกษาของศรีสมร กมลเพชร(41)ศึกษา ความรู้ ทักษะ เกี่ยวกับโรคเอดส์และพฤติกรรมป้องกันการโรคเอดส์ในกลุ่มสตรีที่จดทะเบียนอย่างถูกต้องอำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ทักษะในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 68.5และสอดคล้องกับการศึกษาของ นครทิพย์ สิงหนณีและภริดา ก่วยเกียรติกุล(25)ที่ศึกษา ความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ของกลุ่มหญิงมีครรภ์ในจังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษาพบว่าหญิงมีครรภ์มีทักษะดีระดับดี ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของอุดมศักดิ์ มหาวิวัฒน์ ชลอิทรขาวและคนอื่นๆ(40)ที่ศึกษาความรู้ ทักษะและการปฏิบัติตนเกี่ยวกับโรคเอดส์ของประชาชนในชนบท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในประเทศไทยพบว่าประชาชนในหมู่บ้านร้อยละ32.6มีทักษะที่ถูกต้อง เป็นเพราะเป็นการถามในประชากรทั่วไปและเป็นการศึกษาคณะภาคจึงทำให้ผลการศึกษาต่างกัน

4. พฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

จากการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในหญิงวัยเจริญพันธุ์ส่วนใหญ่เป็นหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว(ร้อยละ80)เนื่องหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่พบส่วนใหญ่มีอายุค่อนข้างมากและไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ20

หญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วพบว่าส่วนใหญ่มีพฤติกรรมระดับดีร้อยละ52.8และระดับปานกลางร้อยละ 46.3ส่วนระดับไม่ดีมีเพียงร้อยละ 0.9 สอดคล้องกับการศึกษาของพรสุข หุ่นนิรันดร์(48) ที่ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยพบว่าการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคเอดส์โดยรวมจัดอยู่ระดับดี เนื่องจากการศึกษานี้พบว่าหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่พบส่วนใหญ่มีอายุค่อนข้างมากจึงไม่สอดคล้องกับการศึกษาของชาตวิบูลย์ รัตนบุตร(49) ที่ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานครปีพ.ศ.2547พบว่านักเรียนหญิงในระบบการศึกษานอกโรงเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกันร้อยละ 93.9 มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการมีเพศสัมพันธ์ที่ล่าช้าทางเพศร้อยละ 31.5 ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของผจงศิลป์ เฟิงมาก และคณะ(50)ที่ศึกษาพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ การใช้ถุงยางอนามัย การรับรู้ความเสี่ยงและการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของเยาวชนผู้เสพยาบ้าที่เข้ารับการรักษา ณ หน่วยบำบัดยาเสพติดแห่งหนึ่งในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทยพบว่าพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์และการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยมากกว่าร้อยละ 50 ส่วนใหญ่ของผู้ที่เคยมีเพศสัมพันธ์มาแล้วยอมรับว่า มีการเปลี่ยนคู่นอนบ่อยหรือมีเพศสัมพันธ์แบบสำสอน ตนเองมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ได้ป้องกัน หรือไม่ได้ป้องกันเช่นไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัย หรือใช้แต่ไม่สม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการวิจัยของกมลชนก เทพสิทธิธาและคณะ(51) ชื่นฤทัย กาญจนจิตราและคณะ(52)การศึกษาพัฒนาการเชกซ์ของเด็กรุ่นใหม่(53)ที่ชี้ถึงแนวโน้มลักษณะการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยซึ่งพบมากของวัยรุ่น/เยาวชนไทยโดยทั่วไป(ในกลุ่มนักเรียน/นักศึกษาผู้ที่ไม่ได้เสพยาบ้า)ทั่วทุกภาคของประเทศไม่สอดคล้องกับการศึกษาของถวัลย์ อยู่สุวรรณ มัลลิกา สงเคราะห์ ที่ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มประชากรอายุ 15-29 ปี อำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2547 (54)พบว่ามีพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อเอชไอวี

หญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์เห็นว่าควรใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคนที่ไม่รู้จักหรือไม่แน่ใจว่ามีเชื้อเอชไอวีร้อยละ97.5แสดงว่าหญิงวัยเจริญพันธุ์ยังเห็นว่าการใช้ถุงยางอนามัยเป็นเรื่องสำคัญเพื่อเป็นการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีไม่สอดคล้องกับการศึกษาของธนรัชต์ ผลิพัฒน์(55)ศึกษาพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีในประชากรทั่วไป พ.ศ. 2547 พบว่าในเพศหญิงมีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นอยู่ในระดับต่ำมาก ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของชาตวิบูลย์ รัตนบุตร(49)ที่ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานครปีพ.ศ.2547พบว่านักเรียนหญิงในระบบการศึกษานอกโรงเรียนมี

พฤติกรรมเสี่ยงด้านการมีเพศสัมพันธ์กับผู้อื่นมากกว่า 1 คนถึงร้อยละ 50 ในจำนวนนี้ไม่สวมถุงยางอนามัยร้อยละ 16.7 สวมถุงยางอนามัยร้อยละ 50 ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของล้วน บูชากรและคณะ (56) ที่ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์และการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 จังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่านักเรียนหญิงส่วนใหญ่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์เนื่องจากไม่ได้เตรียมไป (ร้อยละ 57.1) และเหตุผลรองคือยุ่งยากและนอนกับคู่นอนเดิม นอกจากนี้จากการศึกษาของรุ่งกานต์ ศรีลัมภ์และคณะ (57) พบว่าวัยรุ่นจังหวัดพิษณุโลกในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 มีเพศสัมพันธ์ในระหว่างนักเรียนด้วยกัน โดยไม่ใส่ถุงยางอนามัยเพราะคิดว่าติดเชื้อเฉพาะคนที่เที่ยวโสเภณีแสดงถึงความไม่ตระหนักถึงปัญหาที่ตามมาจากการมีเพศสัมพันธ์จะเห็นว่านักเรียนยังมีความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยไม่ถูกต้องและจากเหตุผลที่ไม่ได้เตรียมถุงยางอนามัยไปนั้นแสดงให้เห็นว่าการมีเพศสัมพันธ์นั้นอาจเกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจ และจากการศึกษาของสืบสกุล แสงกระจ่าง (58) ที่ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีของวัยรุ่นผู้ใช้แรงงานพบว่าเหตุผลที่วัยรุ่นไม่ใช้ถุงยางอนามัยเพราะเชื่อว่าผู้หญิงที่มีเพศสัมพันธ์กับตนไม่เป็นโรคส่วนในเพศหญิงที่ใช้ถุงยางอนามัย เพราะป้องกันการตั้งครรภ์

ในด้านการศึกษาการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องก่อนมีเพศสัมพันธ์ที่พบมาร้อยละ 70.3 แต่เนื่องจากการถามเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยอาจจะวัดไม่ได้เพราะการใช้ถุงยางอนามัยเป็นเรื่องของเพศชาย แต่อย่างไรก็ตามการรณรงค์เรื่องการใช้ถุงยางอนามัยเพื่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยในกลุ่มประชากรทั่วไปทั้งหญิงและชาย โดยเน้นการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกวิธียังเป็นเรื่องสำคัญ

ประเด็นการบอกให้คู่สมรสหรือคู่่นอนท่านตรวจเลือดหาเชื้อ เอช ไอ วี ก่อนมีความสัมพันธ์ทางเพศที่พบมาร้อยละ 50.9 แสดงว่าหญิงวัยรุ่นเกือบครึ่งอาจจะไม่ตระหนักถึงการตรวจหาเชื้อเอชไอวีก่อนการมีเพศสัมพันธ์ว่าเป็นการป้องกันเบื้องต้นอย่างหนึ่งหรืออาจจะเป็นเพราะไว้ใจว่าไม่เสี่ยงเชื่อใจกัน รวมทั้งอาจจะมีปัจจัยอื่น ๆ หลายอย่างที่มากระทบ การบอกให้คู่สมรสหรือคู่่นอนตรวจหาเชื้อเอชไอวีก่อนมีความสัมพันธ์ทางเพศยังเป็นเรื่องที่ปฏิบัติได้ยากอยู่ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างเช่น จากการศึกษาของพิมพ์วัลย์ บุญมงคล เพ็ญจันทร์ ประดับมุขและ ศันสนีย์ เรื่องสอน (65) ในเรื่ององค์ความรู้ของงานวิจัยเอชไอวีด้านสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ พบว่าความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างสามีภรรยา คนรัก คนรู้จักเป็นเรื่องของคน 2 คนที่อยู่ภายใต้บริบทของความสัมพันธ์ทางสังคมในรูปแบบต่าง จากการศึกษาของสืบสกุล แสงกระจ่าง (58) ที่ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีของวัยรุ่นผู้ใช้แรงงานพบว่าสาเหตุที่วัยรุ่นไม่ไปตรวจหาเชื้อเอชไอวีเพราะไม่มีเวลาและไม่มีโอกาสและไม่ตรวจเพราะไม่ต้องการทราบเพราะจะทำให้เกิดความวิตกกังวลกลัวพบเชื้อเอชไอวีนอกจากนี้จากการศึกษาของชนรัักษ์ ผลิพัฒน์ (55) ศึกษาพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีในประชากรทั่วไป พ.ศ. 2547 พบว่าเพศชายมีส่วนการใช้บริการตรวจหาเชื้อเอชไอวีโดยสมัครใจค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับเพศหญิง ดังนั้นการส่งเสริมบริการด้านนี้และสนับสนุนให้ประชากรสามารถเข้าถึงบริการได้อย่าง

กว้างขวางขึ้นควรได้รับการสนับสนุนอย่างยิ่ง ประเด็นการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงหรือชายมากกว่า 1 คน ที่พบมาร้อยละ 21.9 ซึ่งพบมากถึง 1 ใน 5 สอดคล้องกับการศึกษาของถวัลย์ อยู่สุวรรณ มัลลิกา สงเคราะห์ (54) ที่ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มประชากรอายุ 15-29 ปี อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2547 พบว่าสัดส่วนของกลุ่มเพศหญิงที่มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในรอบปีที่ผ่านมาจากการศึกษาสูงกว่าการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี พ.ศ. 2546 จังหวัดสุพรรณบุรี ถึง 2 เท่า และกลุ่มเพศหญิงที่มีพฤติกรรมมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในรอบปีที่ผ่านมาเป็นผู้ที่มีสถานภาพสมรสถึงร้อยละ 60 สอดคล้องกับการศึกษาของชาติวุฒิ ธนบัตร (49) ที่ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2547 พบว่านักเรียนหญิงในระบบการศึกษานอกโรงเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการมีเพศสัมพันธ์กับผู้อื่นมากกว่า 1 คน ถึงร้อยละ 50 สอดคล้องกับการศึกษาของ Sittitri (59) พบว่าร้อยละ 1 ของผู้หญิงจำนวน 1,240 รายยอมรับว่ามีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน รายงานการศึกษาของคณะผู้เชี่ยวชาญประชากร (60) ในโครงการสำรวจติดตามความรู้ ทักษะและการปฏิบัติตัวที่เกี่ยวกับโรคเอดส์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในกรุงเทพมหานคร พบว่าร้อยละ 2.7 ของหญิงจำนวน 1,240 ยอมรับว่ามีความสัมพันธ์ทางเพศสัมพันธ์กับชาย 2 คน หรือมากกว่าในช่วงปีที่ผ่านมา สอดคล้องกับการศึกษาของถวัลย์ อยู่สุวรรณ มัลลิกา สงเคราะห์ ที่ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มประชากรอายุ 15-29 ปี อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2547 (54) พบว่ากลุ่มเพศหญิงนั้น ร้อยละ 11.6 เคยมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่คู่ที่อยู่กินด้วยกันในปัจจุบัน และร้อยละ 25.6 หญิงกลุ่มนี้ มีเพศสัมพันธ์กว่าชายอื่นมากกว่า 1 คนในรอบปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ การศึกษาของพิมพ์วัลย์ มงคล (61) ที่ศึกษาระบบความเชื่อและพฤติกรรมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศและความสัมพันธ์หญิงชายในระบบครอบครัวก็ยังพบพฤติกรรมนอกสมรสของ "แม่บ้านชอบสนุก" ซึ่งจะมีเพศสัมพันธ์กับชายที่แต่งงานแล้วและไม่ได้แต่งงานที่พบตามร้านอาหารหรือตามหมู่บ้าน ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของธนรักษ์ ผลิพัฒน์ ธีรรัตน์ (55) ที่ศึกษาพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีในประชากรทั่วไป พ.ศ. 2547 พบว่าประชากรหญิงมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นอยู่ในระดับต่ำเพียงร้อยละ 5.3

ประเด็นมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก ที่พบมาร้อยละ 9.4 พฤติกรรมเช่นนี้ทำให้เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีต้องรณรงค์ให้เห็นว่าต้องลดพฤติกรรมเสี่ยงในด้านนี้ หลีกเลี่ยงการใช้ของส่วนตัวเช่นแปรงสีฟัน มีดโกน ที่ตัดเลียบร่วมกับผู้อื่นที่พบมาร้อยละ 75.0 การใช้ของส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น ถ้าเป็นในบ้านอาจทำได้ยากและควรฝึกให้เป็นนิสัย แสวงหาความรู้ในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีที่พบมาร้อยละ 89.7 แสดงว่าสื่อต่างๆที่เข้ามามีผลทำให้หญิงวัยเจริญพันธุ์สามารถเข้าถึงสื่อได้ง่ายเข้า การเข้าร่วมโครงการป้องกันเอดส์โดยสมัครใจที่พบมาร้อยละ 18.8 เนื่องจากหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่สุ่มได้ส่วนมากมีอาชีพรับจ้างหรือทำงานโรงงานจึงทำให้ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมในการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์แต่ถึงอย่างไรก็มีความรู้และทัศนคติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีดี

หญิงที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์

จากการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในหญิงวัยเจริญพันธุ์จะพบว่าหญิงที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วมีพฤติกรรมระดับปานกลางร้อยละ 60.0 และระดับดีร้อยละ 37.5 หลีกเลียงการฉีดยาเสพติดชนิดฉีดที่พบมาร้อยละ 98.8 จะเห็นว่าเกือบทั้งหมดมีพฤติกรรมดีสูงมากในการหลีกเลียงยาเสพติด หลีกเลียงการใช้ของส่วนตัวเช่นแปรงสีฟัน มีดโกน ที่ตัดเล็บร่วมกับผู้อื่นที่พบมาร้อยละ 93.8 แสวงหาความรู้ในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ที่พบมาร้อยละ 78.8 เนื่องจากยังไม่เคยมีเพศสัมพันธ์จึงไม่เห็นความสำคัญในการแสวงหาความรู้ดังนั้นต้องรณรงค์ให้เห็นความสำคัญตั้งแต่ยังไม่มีเพศสัมพันธ์ เข้าร่วมโครงการป้องกันเอดส์ โดยสมัครใจที่พบมาร้อยละ 41.3

เมื่อพิจารณาในเรื่องพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วส่วนใหญ่พบว่าพฤติกรรมในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในระดับปานกลางร้อยละ 60.0

การศึกษาวิจัยครั้งนี้วิจัยได้แบ่งข้อคำถามของหญิงวัยเจริญพันธุ์ระหว่างผู้ที่เคยมีเพศสัมพันธ์และไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ออกจากกันเนื่องจากลักษณะคำถามถ้าไปถามหญิงที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์อาจเป็นการถามที่ลึกซึ้งและเป็นเรื่องละเอียดอ่อนเนื่องจากการถามส่วนใหญ่เป็นเรื่องเพศสัมพันธ์ซึ่งเป็นเรื่องส่วนบุคคล การถามจึงต้องระวังในข้อคำถามด้วย

5. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

5.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ในหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) จากการศึกษพบว่าหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่มีอายุมากขึ้นจะมีพฤติกรรมป้องกันในระดับดี เนื่องจากการศึกษาหญิงวัยเจริญพันธุ์ส่วนใหญ่จะมีอายุค่อนข้างสูง อาจจะเป็นเพราะเมื่ออายุมากขึ้น มีพฤติกรรมทางเพศมากขึ้นอาจจะมีพฤติกรรมในการป้องกันดี สอดคล้องกับการศึกษาของ โชนิตา คุ่มตลอด (62) ศึกษาพฤติกรรมการป้องกัน โรคเอดส์และปัจจัยที่เกี่ยวข้องของหญิงบริการทางเพศ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ปีพ.ศ.2546 และการศึกษาของวิทยา คุณานุภกรกุล และคณะ (71)

สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ในการศึกษาพบว่าคนที่มีคู่หรือสมรสแล้ว มีพฤติกรรมไม่ดีมากกว่าส่วนคนโสดมีพฤติกรรมดีมากกว่าเนื่องจากคนโสดยังไม่เคยมีเพศสัมพันธ์จึงอาจระมัดระวังหรือกลัวมากกว่าคนที่เคยมีเพศสัมพันธ์

รายได้ครอบครัวยังมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<0.05$) ในการศึกษานี้รายได้เฉลี่ยครอบครัวสูงขึ้นจะมีพฤติกรรมการป้องกันในระดับสูง เนื่องจากการที่มีรายได้มีโอกาสในการได้รับความรู้จากสื่อมากกว่า

ในหญิงไม่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วพบว่าการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p\text{-value}<0.05$) โดยหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่มีระดับการศึกษาในระดับระดับปวช. ปวส.จะมีพฤติกรรมระดับปานกลางสูงสุด

อาชีพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<0.05$) นั่นคือนักเรียนนักศึกษาที่มีพฤติกรรมป้องกันในระดับต่ำและจากการศึกษาพบว่านักเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปวช.ปวส.จากระบบการเรียนการสอนที่ต่างกันทำให้มีเวลาว่างในการไปเที่ยวกลางคืนมากขึ้นทำให้นักเรียนนักศึกษามีระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับต่ำ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการในกลุ่มนี้

5.2 แหล่งความรู้ในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

จากการศึกษาพบว่าที่พบมากที่สุดคือโทรทัศน์ สอดคล้องกับการศึกษาของอรุณี เจษฎาวิสุทธิ(72)ศึกษาความรู้ ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาพบว่าโทรทัศน์เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ที่เคยได้รับอันดับหนึ่งหนังสือพิมพ์เป็นอันดับสอง สอดคล้องกับการศึกษาของวรพล พรหมมิกบุตร (73)ที่ได้สำรวจความคิดเห็นของประชาชนจำนวน 2,061คน(คนกรุงเทพมหานคร 402 คน คนต่างจังหวัด 1559คน)ผลการวิจัยพบว่าโทรทัศน์คือสื่อมวลชนที่คนจำนวนมากที่สุดใช้ประโยชน์ในการติดตามข่าวสารข้อมูลประจำวันรองลงมาคือหนังสือพิมพ์ วรชัย ทองไทยและอรพินทร์ พิทักษ์ มหาเกตุ (63)ได้ศึกษาเรื่องความรู้ การรับข้อมูลข่าวสารและพฤติกรรมเกี่ยวกับโรคเอดส์: โครงการสำรวจประสิทธิผลของการสื่อสารเรื่องโรคเอดส์ต่อพฤติกรรมและค่านิยม ผลการศึกษาพบว่าโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีการแพร่กระจายข่าวสารได้เป็นอันดับหนึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของวิไลลักษณ์ เสรี ตระกูล(64)ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้เรื่องเอดส์และการใช้ถุงยางอนามัยในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครพบว่าเผยแพร่ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ที่แพร่หลายที่สุดในกลุ่มนักศึกษาคือโทรทัศน์ สื่อประชาสัมพันธ์ที่รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ พบน้อยที่สุดคือ อินเทอร์เน็ต ส่วนความรู้อื่น ๆ ที่ได้รับได้แก่ความรู้ที่ได้จากในห้องเรียน ห้องสมุด

ส่วนสื่อที่ช่วยให้มีความรู้ในเรื่องการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีและสามารถปฏิบัติได้จริงที่พบมากที่สุดคือโทรทัศน์ รองลงมาคือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขแสดงว่าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีผลกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีและมีความน่าเชื่อถือมากประกอบกับ รัฐบาลมีนโยบายด้านสุขภาพเชิงรุกเน้นให้เจ้าหน้าที่เข้าถึงชุมชน และมีศูนย์สุขภาพชุมชนทำให้สถานพยาบาลอยู่

ใกล้บ้านใกล้ใจ ส่วนความรู้อื่น ๆ ได้แก่ความรู้ในห้องเรียน ห้องสมุด ตำราเรียนสอดคล้องกับการศึกษาของศรีสมร กมลเพชร(41) สื่อที่เข้าถึงและได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์มากที่สุด ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 98,91,90.5ตามลำดับ

5.3 ประวัติการมีเพศสัมพันธ์และการเป็นกามโรค

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการมีเพศสัมพันธ์และการเป็นกามโรคกับพฤติกรรม การป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

การเคยมีเพศสัมพันธ์ของหญิงวัยเจริญพันธุ์ การเคยเป็นกามโรคของสามี การกลับมา นอนที่บ้านของสามี กับพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในหญิงวัยเจริญพันธุ์ พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p\text{-value}<0.05$) โดยหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์จะมีพฤติกรรมไม่ ดีมากกว่าหญิงที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์เนื่องการมีเพศสัมพันธ์ทำให้ไม่ได้ระมัดระวังในเรื่องการป้องกัน และที่สำคัญหลักสำคัญในการป้องกันโรคเอดส์คือการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยเมื่อเคยมีเพศสัมพันธ์ แล้วก็จะมีโอกาสเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยมากขึ้นทั้งที่ตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจ รวมทั้งมี โอกาสที่จะป้องกันและไม่ได้ป้องกันและจากการศึกษาของพิมพ์วัลย์ บุญมงคล เพ็ญจันทร์ ประดับมุข และ ศันสนีย์ เรืองสอน(65) ในเรื่ององค์ความรู้ของงานวิจัยเอดส์ด้านสังคมศาสตร์และพฤติกรรม ศาสตร์พบว่าการมีเพศสัมพันธ์ และพฤติกรรมทางเพศเป็นเรื่องละเอียดอ่อนเป็นเรื่องของคน 2 คน ที่ อยู่ภายใต้บริบทของความสัมพันธ์ทางสังคมในรูปแบบต่างๆเช่นรูปแบบของการเป็นคู่นอนชั่วคราวหรือ เพื่อนและรูปแบบการเป็นคนรัก และประเด็นสามีหรือคู่นอนที่กลับมาอนที่บ้านทุกวันภรรยาจะมี พฤติกรรมไม่ดีมากกว่าสามีหรือคู่นอนที่ไม่ได้กลับมาอนที่บ้านทุกวันอาจเป็นเพราะสามีกลับบ้านทุก วันทำให้ภรรยาเกิดความไว้วางใจจึงไม่ได้ระวังในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

6. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

6.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในหญิงที่ เคยมีเพศสัมพันธ์

เมื่อศึกษาความรู้ของหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p\text{-value}<0.05$) โดยหญิงวัยเจริญพันธุ์ ที่มีความรู้ในระดับสูงจะมีพฤติกรรมในระดับดีสูงสุด(ร้อยละ85.8)ตามด้วยระดับปานกลางร้อยละ (63.5)ส่วนหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่มีความรู้ในระดับปานกลางจะมีพฤติกรรมในการป้องกันระดับดีแสดงว่า ความรู้ต่างกันจะมีพฤติกรรมในการป้องกันต่างกันเนื่องมาจากหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์เมื่อมีความรู้ก็จะ มีการนำความรู้นั้นมาปฏิบัติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีได้ดีและปฏิบัติได้จริงซึ่งเป็นสิ่งที่ทำเป็น ประจำอยู่แล้วทั้งพฤติกรรมด้านการมีเพศสัมพันธ์และพฤติกรรมในชีวิตประจำวันและจากการศึกษานี้

ส่วนใหญ่หญิงวัยเจริญพันธุ์จะมีอายุค่อนข้างมากคือเฉลี่ย 32 ปีทำให้อาจจะมีความรู้ดีและเคยมีเพศสัมพันธ์มาแล้ว จึงมีพฤติกรรมดี สอดคล้องกับการศึกษาของโซมิตาคู้มตลอด(62)ที่ศึกษาพฤติกรรม การป้องกันโรคเอดส์และปัจจัยที่เกี่ยวข้องของหญิงบริการทางเพศในจังหวัดเพชรบูรณ์ปีพ.ศ.2546พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การป้องกันโรคเอดส์ ทั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของสุชาติ โสม ประยูร(27),แสง โฉม สิริพานิช(39)ที่ศึกษาว่าความรู้ ทักษะและพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันหลายรูปแบบทั้งทางตรงและทางอ้อมเชื่อว่าทัศนคติที่ดีจะทำให้มีพฤติกรรมดีส่งผลให้บุคคลมีสุขภาพดี สอดคล้องกับการศึกษาของกอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล กนกทิพย์ คุณระวี(43)ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องโรคเอดส์ กับการรับรู้ปัจจัยเสี่ยงต่อโรคเอดส์กับพฤติกรรมทางเพศและพฤติกรรม การดูแลตนเองด้านสุขภาพในสตรีวัยเจริญพันธุ์ที่มีอายุระหว่าง15-49ปีพบว่าความรู้เรื่องโรคเอดส์กับ การรับรู้ปัจจัยเสี่ยงต่อโรคเอดส์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมดูแลตนเองด้านสุขภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของพรสุข หุ่นนิรันดร์ ที่ศึกษาพฤติกรรม การป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยพบว่าความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคเอดส์ สอดคล้องกับการศึกษาของวรรณวิภา เรืองสัง (66)ที่ศึกษาความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของเยาวชนไทยอายุ 15-24 ปีพบว่าความรู้มีความสัมพันธ์กับการป้องกันโรคเอดส์ สอดคล้องกับการศึกษาของลดาวลัย หลง เจริญ(67)ที่ศึกษาพฤติกรรมทางเพศและการดูแลตนเองของไทยพบว่าความรู้และการปฏิบัติตนมี ความสัมพันธ์ทางบวก

6.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรม การป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในหญิงที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์

จากการศึกษาพบว่าความรู้ของหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ไม่มี ความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีเนื่องมาจากหญิงที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์จะมี โอกาสในการปฏิบัติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีได้น้อยและซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นเรื่องไกลตัวอยู่โดยเฉพาะ พฤติกรรมในชีวิตประจำวัน พฤติกรรม การหลีกเลี่ยงสารเสพติดชนิดฉีด การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับการ ติดเชื้อเอชไอวีหรือการเข้าร่วมโครงการป้องกันเอดส์โดยสมัครใจเหล่านี้จะต้องอาศัยความสนใจใน จริงๆรวมทั้งการเข้าถึงของสื่อต่างๆและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะต้องเข้าถึงประชาชน ให้มากกว่านี้รวมทั้งเข้าไปถึงกลุ่มเป้าหมายซึ่งมีหลายกลุ่มซึ่งเมื่อพูดถึงเอดส์มักจะมองข้ามกลุ่มหญิงที่ ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ เพราะถ้าละเลยในกลุ่มนี้ การป้องกันอาจล่าช้าและไม่ทันการเนื่องจากขณะนี้ปัญหา สำคัญของจังหวัดอ่างทองคือการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร(6) แสดงว่าเพศหญิงในจังหวัดอ่างทองมี โอกาสที่ตั้งครรภ์ได้ในอายุน้อยดังนั้นการป้องกันจะต้องเริ่มตั้งแต่ยังไม่เคยมีเพศสัมพันธ์รวมทั้งไม่ น่าจะละเลยและมองข้ามในกลุ่มนี้ด้งการศึกษาของธนพรรณ พองศิริและคณะ(68)พบว่านักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดกรมสามัญศึกษาทั่วประเทศร้อยละ 8.5 เคยมีเพศสัมพันธ์มาแล้วโดยมี เพศสัมพันธ์กับคู่อายุเฉลี่ย 43.7 กับโสเภณี ร้อยละ 39.2 ทั้งนี้ร้อยละ 63.2ของนักเรียนที่มีเพศสัมพันธ์

ครั้งแรกไม่ดูยางอนามัยและการสำรวจของกองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข(69)พบว่านักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 11 เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วโดยมีอายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกประมาณ 15 ปี ในจำนวนนี้มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคนรัก แฟนหรือเพื่อนสนิทมากที่สุดคนนอกจากนี้ยังพบว่าประมาณร้อยละ 70 ของนักเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วไม่ได้ใช้ดูยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก

7. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

ในหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์จากการศึกษาพบว่าทัศนคติของหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่เคยมีเพศสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี โดยหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่มีทัศนคติระดับสูงจะมีพฤติกรรมระดับปานกลางมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าความคิดเห็นหรือความโน้มเอียงในการที่ปฏิบัติในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วสามารถปฏิบัติได้จริงหรือมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติบางครั้งอาจทำในชีวิตประจำวันซึ่งเป็นสิ่งที่เขาได้พบมาแล้วสอดคล้องกับการศึกษาของพรสุข หุ่นนิรันดร์(48) ที่ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยพบว่าทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคเอดส์ สอดคล้องกับการศึกษาของโชษิตา กลุ่มตลอด(62)ที่ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์และปัจจัยที่เกี่ยวข้องของหญิงบริการทางเพศในจังหวัดเพชรบูรณ์ปีพ.ศ.2546พบว่าทัศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ สอดคล้องกับการศึกษาของอังสนา บุญธรรม(70)ที่ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยทำนายพฤติกรรมทางเพศต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเขตชนบทกับเขตเมืองจังหวัดนครราชสีมาพบว่า ทัศนคติต่อโรคเอดส์เป็นปัจจัยที่สามารถทำนายระดับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ได้ สอดคล้องกับการศึกษาของสุชาติ โสมประยูร(27)ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติพบว่าพฤติกรรมทั้งสามอย่างนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด แต่ละอย่างมักจะไม่มีเกิดขึ้น โดยอิสระแต่จะเกิดขึ้นรวมๆกันและพึงพาอาศัยกันการสร้างเสริมพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งจึงเป็นการพัฒนาพฤติกรรมต่างๆไปด้วยโดยทางอ้อมสอดคล้องกับการศึกษาของแสงโสม ศิริพานิช(39)ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กันหลายรูปแบบ ทั้งทางตรงและทางอ้อมเชื่อว่าทัศนคติที่ดี จะทำให้มีพฤติกรรมดีส่งผลให้บุคคลมีสุขภาพดี ซึ่งต้องสืบเนื่องมาจากบุคคลนั้นมีความรู้และทัศนคติที่ดี ที่จะช่วยนำเอาความรู้ไปใช้หรืออาจสรุปได้ว่า ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมมีผลต่อเนื่องกันเช่นทัศนคติมีผลต่อพฤติกรรมและพฤติกรรมมีผลมาจากทัศนคติซึ่งทั้งหมดจะมีพื้นฐานมาจากความรู้

ข้อจำกัดของการวิจัยครั้งนี้

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง(Cross-sectional analytic study) ดังนั้นการศึกษาในด้านความสัมพันธ์ประกอบด้วยตัวแปรต้นและตัวแปรตาม เราไม่ทราบว่าจะปัจจัยอะไรเกิดก่อน อะไรเกิดทีหลัง ทำให้น้ำหนักเชิงเหตุผลมีน้อย และเป็นการศึกษา Bivariate analytic study เป็นตัวแปรตัวต่อตัว ทำให้ตัวแปรอื่นอาจมีผลด้วย ดังนั้นในด้านความเป็นเหตุเป็นผลอาจเชื่อถือได้ไม่ถึง 100%

การสัมภาษณ์อาจถามได้ไม่ครอบคลุมในส่วนของพฤติกรรมในด้านการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี บางคำถามอาจถามลึกเกินไปอาจก้าวก่ายสิทธิส่วนบุคคลทำให้ไม่สามารถถามได้ทุกคำถาม เหมือนหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วบางคำถามในการถามหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วอาจไม่เหมาะสมที่จะถามหญิงที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์เนื่องจากยังไม่เคยมีพฤติกรรมนี้ จึงใช้คำถามคนละชุดแยกจากกัน ทำให้คำถามสำหรับหญิงที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์มีข้อความน้อยเกินไป ซึ่งพยายามเฉลี่ยน้ำหนักให้เท่ากัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากหญิงวัยเจริญพันธุ์

การรณรงค์ในเรื่องพฤติกรรมป้องกันการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี น่าจะมีการเน้นถึงอาการหรือความน่าสะพรึงกลัว

การรณรงค์เพื่อการป้องกันโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขน่าจะเข้าถึงชุมชนมากกว่านี้

การให้ความรู้ มีข้อเสนอแนะว่าควรมีการให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง และควบคุมพฤติกรรมเสี่ยงให้ดีโดยเฉพาะวัยรุ่น

การจัดกิจกรรม ควรมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาเยี่ยมหรือจัดกิจกรรมให้ผู้ป่วยบ้าง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การที่จะควบคุมหรือดำเนินการให้อัตราติดเชื้อเอชไอวีลดลง จะต้องวางแผนในประชากรยังไม่เคยมีเพศสัมพันธ์และเริ่มเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์

2. ต้องมีนโยบายด้านการให้สุศึกษาเพราะการที่จะลดอัตราการติดเชื้อเอชไอวีต้องเริ่มตั้งแต่เข้าสู่วัยเจริญพันธุ์และยังไม่เคยมีเพศสัมพันธ์

3. โครงการที่เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อเอชไอวีควรเข้าถึงถึงชุมชนมากกว่านี้

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

เรื่องการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีควรเน้นในสถานศึกษามากกว่านี้ โดยเฉพาะในระดับ อาชีวศึกษา เน้นการให้สุขศึกษาในกลุ่มนี้มากเป็นพิเศษ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของหญิงวัย เจริญพันธุ์ทุกอำเภอในจังหวัดอ่างทอง

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงวิเคราะห์ (Cohort study) โดยมีการติดตามไปข้างหน้าหรือ ศึกษาย้อนหลัง (Case control study) เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีของหญิง วัยเจริญพันธุ์ในจังหวัดอ่างทอง

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์เพื่อให้ได้ ข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้งมากกว่านี้